

Persmededeling 13 november 2005

De bussen en de trams van De Lijn moeten rookvrij zijn

De rechter veroordeelt De Lijn tot een dwangsom

Tweede proces tegen passief roken in België

Het vrederegerecht van Mechelen deed op 2 november uitspraak in een zaak van dhr. Pierre Verloof tegen De Lijn. Als klant van De Lijn trok hij met de steun van RookVrij naar de rechtbank om De Lijn te dwingen om haar bussen rookvrij te maken.

Dit is de tweede maal in België dat een rechtbank uitspraak doet in een zaak van passief roken. In oktober 2002 werd een Brusselse politieagent in het gelijk gesteld in een zaak tegen zijn werkgever.

De klacht

Dhr. Verloof is dagelijkse klant bij De Lijn en wordt er regelmatig geconfronteerd met rokende buschauffeurs. Het aanspreken van de chauffeurs en het aanschrijven van de directie van De Lijn leidde tot niets. De Lijn ontkende de problemen niet en stelde zelf vast dat "sommige chauffeurs de reglementen blijven aan hun laars lappen" (citaat uit een antwoord van De Lijn). Ondertussen veranderde er niets fundamenteels.

Na meer dan 100 gevallen van rokende buschauffeurs werd met de steun van de vzw RookVrij de zaak in handen gegeven van een advocaat. In oktober 2004 contacteerde hij De Lijn. De contacten met De Lijn bleven echter zonder gevolg. Na het vaststellen van een overtreding door een deurwaarder, werd in februari 2005 De Lijn gedagvaard. Er werd een dwangsom geëist opdat De Lijn haar verantwoordelijkheid zou nemen en ervoor zou zorgen dat alle bussen rookvrij zijn zoals wettelijk verplicht is.

Een besluit van 14 mei 2004 van de Vlaamse regering over de exploitatie van De Lijn legt een algemeen rookverbod op in alle voertuigen en alle overdekte wachtruimtes met inbegrip van de schuilhuisjes.

Het vonnis

De rechter bevestigt in zijn vonnis dat het wel degelijk de directie van De Lijn is die ervoor moet zorgen dat de bussen rookvrij zijn. Gezien het wettelijk rookverbod moet een passagier van De Lijn erop kunnen rekenen dat er geen tabaksrook aanwezig is op de bus. Het argument van De Lijn als zou zij niet verantwoordelijk zijn voor het gedrag van haar personeelsleden wordt door de rechter volledig afgewezen. Volgens het vonnis moet de directie van De Lijn erover waken dat de gezondheid en het comfort van de reizigers wordt gerespecteerd.

Uit het vonnis: "Het volstaat niet dat De Lijn haar chauffeurs verbod oplegt om niet te roken in de autobus om haar aansprakelijkheid te ontlopen. De Lijn moet zonnodig maatregelen treffen om erover te waken dat het wettelijk rookverbod en haar verbod aan haar personeelsleden daadwerkelijk wordt nageleefd en geen schade of hinder kan opleveren aan de passagiers."

De vrederechter beveelt De Lijn om het rookverbod in de bussen te doen naleven en legt daarbij een dwangsom op van 75 euro per vastgestelde overtreding. Hij beveelt De Lijn om "**interne maatregelen te treffen en orde op zaken te stellen**" (citaat uit het vonnis).

Reeds beloftes in 2003...

In september 2003 werd in het Vlaams parlement een studiedag georganiseerd over de toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Ik (rdr) heb het probleem daar toen ter sprake gebracht in de plenumzitting. Vooral personen met ademhalingsproblemen hebben het zeer moeilijk op een doorrookte bus. Een aanwezig kaderlid van De Lijn verzekerde me dat het probleem zou worden aangepakt.

Ondertussen is er nog steeds niets zichtbaars gebeurd. De Lijn hield wel campagnes waarbij de reizigers geïnviseerd werden en aangesproken op hun gedrag: zorgen voor gepast geld!

De "hardleerse en recidiverende rokende buschauffeurs"

De grote meerderheid van de chauffeurs respecteert het comfort en de gezondheid van de klanten. Het vonnis viseert de "hardleerse en recidiverende rokende buschauffeurs" (citaat uit vonnis).

Het vonnis werd uitgesproken naar aanleiding van een klacht over rook op Antwerpse trams en bussen, maar het probleem bestaat evenzeer in de andere provincies. Ook bij de Brusselse MIVB en de Waalse TEC zit men soms in een doorrookte bus.

Ergerlijk is ook dat het controlerende personeel van De Lijn zijn opdracht om de regels te doen naleven niet uitvoert. Op sommige drukke terminushaltes (Rooseveltplaats in Antwerpen centrum) zijn buschauffeurs die op de bus zitten te roken een dagelijks zicht. RookVrij heeft ook weet van een controleur die een trambestuurder opdracht gaf om toch maar te vertrekken met de woorden: "Rook maar verder op de tram".

- RookVrij roept De Lijn op om de gezondheid en het comfort van haar klanten te respecteren.
- RookVrij roept minister Kathleen Van Brempt, voogdijminister van De Lijn, op om erop toe te zien dat De Lijn het rookverbod strikt doet naleven.
- RookVrij roept ook de vakbonden bij De Lijn op om het taboe te doorbreken, het probleem ernstig te nemen en constructief met de directie van De Lijn naar een snelle oplossing te zoeken. Het gaat niet op om een minderheid van "hardleerse en recidiverende" overtreeders de hand boven het hoofd te houden.

Het spuitbus incident...

Tijdens die tientallen keren (meer dan 100) dat de klant een buschauffeur aansprak om niet te roken op de bus heeft zich één incident voorgedaan. De klant reageerde er op een provocatie van een recidiverende buschauffeur die hem zijn sigarettenrook brutaal in het gezicht blies. Hij heeft toen de sigaret van de chauffeur gedooft met een kleine waterverstuiver.

Dat incident is toen sterk gemediatiseerd en heeft zo de aandacht getrokken op het probleem van de rokende buschauffeurs. Ook dat heeft De Lijn er niet toe aangezet om maatregelen te nemen.

De rechter heeft dat onbeduidend incident in zijn juiste kader geplaatst en er volledig afstand van genomen bij het beoordelen van de grond van de zaak. Een halve pagina van het arrest gaat over het incident. In vier pagina's geeft de rechter een uitgebreide analyse en argumentatie van zijn vonnis over het roken door sommige buschauffeurs en de verantwoordelijkheid van De Lijn.

De Lijn krijgt over de ganse lijn ongelijk: zij is de eerste verantwoordelijke om ervoor te zorgen dat de bussen rookvrij worden.